

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 1 беті

БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛЫҚ

Пән: Микробиология және иммунология

Пәннің коды: MI 2219

ББ атауы: 6В10116 «Педиатрия»

Оқу сағатының/кредиттің көлемі : 150 сағат (5 кредит)

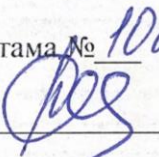
Оқу курсы және семестрі: 2, IV

Өзіндік жұмыс: 100 сағат

Шымкент 2023 ж.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 2 беті

«Микробиология және иммунология» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра отырысында талқыланды.

« 23 » 05 2023 ж. хаттама № 105
Кафедра меңгерушісі, м.ғ.д., проф. Сейтханова Б.Т.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 3 беті

№1

1. Тақырыбы: Иммуногенездегі жасушааралық ынтымақтастық туралы түсінік. Антигендердің жалпы сипаттамасы.

2. Мақсаты: Адам ағзасының иммунокомпетентті жасушаларын қарастыру.

3. Тапсырмалар:

1) «Иммунитет» ұғымын, иммунитеттің негізгі функцияларын тұжырымдаңыз.

2) Иммунитеттің түрлері.

3) Адамның иммундық жүйесі диффузды орган ретінде.

4) Иммундық жүйенің жасушалары.

4. Орындау түрі: презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу.

5. Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Тапсыру мерзімі: 1-күн

7. Әдебиет:

№1 қосымша

8. Бақылау:

1. Нысана-жасушаларды бұзатын цитотидті жасушалар:

A) Т-хелперлер

B) Т-киллерлер

C) Т-эффекторлар

D) Т-супрессорлар

E) В-лимфоциттер

2. Бөтен жасушаларға қарсы цитотоксикалық қасиеті бар үлкен түйіршікті лимфоциттер:

A) моноциттер

B) лейкоциттер

C) табиғи киллерлер

D) Т-киллерлер

E) тромбоциттер

3. Микроорганизмдерді қармап, қорытатын, шығу тегі мезодермалық жасушалар:

A) фагоциттер

B) эритроциттер

C) тромбоциттер

D) Т-супрессор

E) Т-хелперлер

4. Ағзаның спецификалық емес резистенттілігінің гуморальды факторы:

A) микрофагтар

B) пропердин ақуызы

C) Т-киллерлер

D) асқазан сөлінің тұз қышқылы

E) макрофагтар

5. Иммунды және иммунды емес сарысулардың фагоцитарлы көрсеткішінің ара қатынасы ... индекс деп аталады.

A) лейкоцитарлы

B) фагоцитарлы

C) опсонды

D) опсонды-фагоцитарлы

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 4 беті

Е) лимфоцитарлы

№2

1. Тақырыбы: Иммуноглобулиндер класының иммунитеттегі рөлі.

2. Мақсаты: Жаңа туған нәрестелердің иммунитетіндегі иммуноглобулиндердің класын олардың ана мен ұрық организмдерінде жиналуына байланысты қарастыру.

3. Тапсырмалар:

1. «Антидене» ұғымын, олардың функцияларын анықтаңыз.
2. Антиденелердің немесе иммуноглобулиндердің химиялық табиғаты мен құрылымы.
3. Иммуноглобулиндердің кластары, олардың негізгі сипаттамалары, айырмашылықтары мен ерекшеліктері.
4. Антиглобулинді антиденелер.
5. Антидиотиптік антиденелер.
6. Жаңа туған нәрестелердің иммунитетіндегі иммуноглобулиндердің рөлі.

4. Орындау түрі: презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу.

5. Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Тапсыру мерзімі: 2-күн

7. Әдебиет:

№1 қосымша

8. Бақылау:

1. Қан сарысуында және жоғарғы шырышты қабығында жасырын түрде кездесетін иммуноглобулиндер келесі сыныпқа жатады

A) IgG

B) Ig A

C) Ig M

D) Ig D

E) Ig E

2. Әр түрлі жануарлардың түрлерінде кездесетін жалпы антигендер

A) жарты гаптендер

B) гаптендер

C) гетероантигендер

D) прогаптендер

E) аллоантигендер

3. Бір ғана түрдің ішінде кездесетін әр түрлі антигендер

A) проантигендер

B) жарты гаптендер

C) аллоантигендер

D) гетероантигендер

E) гаптендер

4. ABO жүйесіндегі қан тобы және резусантиген

A) аллоантигендер

B) жарты антигендер

C) проантигендер

D) гетероантигендер

E) гаптендер

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 5 беті

5. Иммунологиялық реакцияның жергілікті жауабы ұзаққа созылған гаптендермен байланысы

- А) иммунологиялық төзімділік
- В) иммунологиялық жады
- С) екіншілік жауап
- Д) атопия
- Е) біріншілік жауап

№3

1. Тақырыбы: Қолданбалы иммунология. Молекулалық-биологиялық әдістер: НҚ гибридизациясы, ПТР, ДНҚ секвенирлеу.

2. Мақсаты: Жұқпалы аурулардың серологиялық диагностикасының әдістерін меңгеру.

3. Тапсырмалар:

- 1) Агглютинация реакциясы.
  - 2) Тікелей емес немесе пассивті агглютинация (ТЕГАР) реакциясы.
  - 3) Преципитация реакциясы.
  - 4) Иммунодиффузия.
  - 5) Иммуноэлектрофорез (ИЭФ).
  - 6) Иммуноблоттинг.
  - 7) Кумбс реакциясы (антиглобулинге қарсы тест).
  - 8) Нейтрализация және флокуляция реакциялары.
  - 9) Гемагглютинацияның тежелу реакциясы (РТГА).
  - 10) Комплементті байланыстыру реакциясы (КБР).
  - 11) Иммундық лизис, гемолиз және иммобилизация реакциясы.
  - 12) Опсонофагоцитарлық реакция.
  - 13) Белгіленген антигендердің немесе антиденелердің қатысуымен өтетін реакциялар.
  - 14) Нуклеин қышқылдарын гибридизациялау әдісі.
  - 15) Полимеразды тізбекті реакция.
  - 16) ДНҚ секвенирлеу әдісі.
- 4. Орындау түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу.

5. Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Тапсыру мерзімі: 3-күн.

7. Әдебиет:

№1 қосымша

8. Бақылау:

1. Антигендердің бейтараптану реакциясы жүзеге асады
  - А) РТГА
  - В) РСК
  - С) Кунс
  - Д) РИА
  - Е) ИФА
2. Корпускулярлық антигендерді байланыстыру және олардың тұнбаға түсірілуі келесі реакцияда жүзеге асады
  - А) Кунс
  - В) бейтараптау

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 6 беті

- С) РСК
Д) преципитация
Е) иммунды флюоресценция
3. Антигенді дисперсті, коллоидты жағдайда тұндыру келесі реакцияда жүзеге асады
А) препитация
В) агглютинация
С) флоккуляция
Д) иммунды лизис
Е) комплементпен байланысуы
4. Антисерумның антиген ерітіндісімен өзара әрекеттесуі келесі реакцияда жүзеге асады
А) иммунды диффузия
В) бейтараптау
С) иммобилизация
Д) РСК
Е) иммунды флюоресценция
5. Дифтерия мен скарлатинаға қарсы антитоксикалық иммунитет Шик және Дик реакцияларымен анықталады, бұл реакциялар келесі реакциямен байланысты
А) агглютинация
В) преципитация
С) иммунды лизис
Д) РНГА
Е) бейтараптау

№4

1.Тақырыбы: Жыныстық жолмен берілетін аурулардың қоздырғыштары.

2.Мақсаты: Жыныстық қатынас арқылы берілетін аурулардың (мерез, гонорея, урогениталды хламидиоз) микробиологиялық диагностикасын меңгеру.

3. Тапсырмалар:

1. Спирохеталардың биологиялық ерекшеліктері.
2. Сифилис қоздырғыштарының морфологиялық және орталық қасиеттері.
3. Сифилис қоздырғыштарының биохимиялық қасиеті, антигендік құрылымы, резистенттілігі және эпидемиологиясы.
4. Сифилис кезіндегі патогенез, клиника және иммунитет ерекшеліктері.
5. Сифилистің микробиологиялық диагностикасы.
6. Сифилис емі мен алдын-алу.
7. Гонококтардың морфологиялық және орталық қасиеттері.
8. Гонококтардың биохимиялық қасиеті және антигендік құрылымы
9. Гонококтардың резистенттілігі және эпидемиологиясы.
10. Гонореяның патогендік факторлары, патогенез, клиника және гонореяның постинфекциялық иммунитеті.
11. Гонореяның зертханалық диагностикасы.
12. Гонореяның және жаңа туылған нәресте бленнореясының арнайы алдын-алуы және емі.
13. Урогенетальды хламидиоздың МБД ерекшеліктері, емі және алдын-алуы.

4. Орындалу түрі: презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 7 беті

5.Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Өткізу мерзімі: 4-күн

7. Әдебиеттер: Қосымша №2

8. Бақылау сұрақтары:

Есептер

1. Урологқа 22 жастағы Н атты пациент келді, несептің ауырсынып шығуына және жыныс жолынан іріңнің бөлініп шығуына шағымданды. 10 күннен бері сырқат, соңғы күндері пенициллин қолданған. Қандай ауру деп күдіктенуге болады? Қандай зерттеу әдісін ұсына аласыз? Қандай жағдайда микроскопты қолдану арқылы дұрыс жауап ала аламыз? Қандай материал зерртеуге алынады? Не себептен материалды лабораторияға тез арада жеткізу маңызды? Неге соңғы жылдары бактериологиялық зерттеулер көп қолданылады? Науқас қандай профилактикалық шаралармен тері-венерологиялық диспансеріне қаралды? Объективті: жыныс мүшесінде және теріде бөртпе пайда болды. Пациент салауатты өмір салтын сақтамайды, көптеген жыныс әріптестері бар. Сіздің алдын-ала диагнозыңыз қандай? Қандай материалды лабораториялық зерттеуге аласыз? Принципітік зерттеу сызбанұсқасын атаңыз, пациенттің өмір салтын ескере отырып.

2. Дәрігерге қабылдауға кезінде 35 жастағы науқас зәр шығарудағы ауырсынуға, жыныс мүшелеріндегі жаралардың қалыптасуына шағымданды. 3 апта бойы ауырады. Анамнезден бекітілгені: екі ай бұрын іс-сапарда болған, бейтаныс әйелдермен жыныстық атынаста болған. Тексеріс кезінде байқалған: жыныс мүшесінің басында тығыз негізде сукраинтиялық бөлінген жара. Шаптық лимфа түйінінде пальпацияланды. Алдын-ала диагноз қойылған: сифилис.Микроскопиялық тексеру кезінде жарадан спирохеталар байқалмаған. Бұлар сифилис диагнозын алыға тастауға жеткілікті ме? Микроскопиялық бақылау кезінде жақсы нәтиже беретін, науқастың сарысумен Вассерман реакциясы қолданылды. Алынған зертханалық зерттеудерді дәлелдеңіз. Сифилис диагностикасын бекіту үшін тағы қандай белгілер медициналық тәжірибеде қолданылады? Сифилисте қолданылатын бактериологиялық әдістің бүтіндігін дәлелдеңіз. Вассерман реакциясының нәтижесі ауру кезеңіне байланысты. Сифилимсті емдеу үшін қолданылатын емдік-шаралар, ХТП.

3. Микроскопиялық зерттеулерден науқас А-дан қынаптан алынған жұғындыдан Candida туыстығына жататын саңырауқұлақтар табылған. Бұл зерттеуден қорытынды диагноз қою мүмкін бе? Қосымша зерттеулердің керектігін дәлелдеңіздер.

4. Тері-венерологиялық диспансеріне науқас терідегі қоңыр дақтардың пайда болуына қатысты шағымдармен келді. Емдеудің алдында науқас пневмонияға ұшараған, гентамицин, пенициллин және сульфаниламид препаратын қабылдаған. Микроскопиялық жағынды «Дисбактериоз, беткейлі кандиоз» алдын-ала диагноз қоюға мүмкіндік береді. Диагнозын анықтау үшін қосымша зерттеу әдістерін түсіндіріңіз. ХТП-ны түсіндіріңіз.

Тесттер:

1. Зәр шығару жүйесінің шырышты қабығының іріңді қабынуы болатын адамдағы венерологиялық ауру

А) трихомоноз

В) сифилис

С) венеральдік гранулема

Д) жұмсақ шанкр

Е) гонорея

2. Урогендік жолға зақым келтіруші және кофе дәніне ұқсас, ішкі беттерімен бір-біріне қаратылып жұбымен орналасатын грамтеріс кокктар қай ауру қоздырғышы болып табылады

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 8 беті

- А) гонорея
В) жұмсақ шанкр
С) венеральдік гранулема
Д) сифилис
Е) трихомоноз
3. Эукариоттық микроорганизмдер
А) бактериялар
В) саңырауқұлақтар
С) вирустар
Д) фагтар
Е) плазмидалар
4. Төменгі саңырауқұлақтар тобын көрсетіңіз
А) Ascomycetes
В) Basidiomycetes
С) Deuteromycetes
Д) Oomycetes
Е) Candida
5. Токсоплазмоздың қоздырғышының негізгі иесі
А) иттер
В) кеміргіштер
С) қояндар
Д) құстар
Е) мысықтар
6. Кірпікшелердің көп мөлшері болатын қоздырғыштар
А) балантидия
В) токсоплазма
С) трипаносома
Д) амеба
Е) лямблия
7. Иммундытапшылық жағдайында бірінші болып пайда болатын микоздар
А) фавус
В) кандидоз
С) трихомоноз
Д) трихофития (сиқырлы құрт)
Е) кокцидиоз
8. Алмұрт тәрізді формалы қоздырғыш
А) балантидия
В) амеба
С) трихомонада
Д) лейшмания
Е) трипаносома
9. Жарты ай тәріздестер сатысына кіретін қоздырғыш
А) трипаносома
В) амеба
С) токсоплазма
Д) лейшмания

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 9 беті

- Е) трихомонада
10. Несеп жолының қабынуынан болатын ауру
- А) токсоплазмоз
- В) амебиаз
- С) лейманиоз
- Д) трихомониаз
- Е) балантидоз
11. Қоздырғышы цеце шыбынының шағуынан берілетін ауру
- А) токсоплазмоз
- В) амебиаз
- С) лейшманиоз
- Д) балантидоз
- Е) трипаносомоз

№5

- 1. Тақырып:** Көкірің және гемофильді таяқшаларының биологиялық ерекшеліктері.
- 2. Мақсаты:** Көкірің таяқшасы мен гемофильді таяқшадан туындаған аурулардың микробиологиялық диагностикасын игеру.
- 3. Тапсырма:**
- 1) Көк ірің таяқшасының биологиялық қасиеттері.
  - 2) Көк іріңді таяқшадан туындаған аурулардың зертханалық диагностикасы.
  - 3) Гемофильді таяқшаның биологиялық қасиеттері.
  - 4) Гемофильді таяқшадан туындаған аурулардың зертханалық диагностикасы.
- 4. Орындау түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.
- 5. Орындау критерийлері:** Қосымша №1
- 6. Тапсыру мерзімі:** 5-күн
- 7. Әдебиеттер:** Қосымша №2
- 8. Бақылау сұрақтары:**
1. Көкіріңді таяқша инфекциясының себептері қандай?
  2. Көкіріңді таяқша инфекциясының патогенезі.
  3. Көкіріңді таяқша инфекциясын емдеу.
  4. Гемофильді инфекцияның түрлері.
  5. Гемофильді инфекцияның белгілері.

№6 сабақ

- 1. Тақырыбы:** Жедел диареялық инфекциялардың қоздырғыштары. Тырысқақ.
- 2. Мақсаты:** Диареялық инфекцияның және тырысқақтың микробиологиялық диагностикасын меңгеру.
- 3. Тапсырма:**
1. Кампилобактериялардың морфологиясы жіктелуі, дақылдық қасиеттері.
  2. Кампилобактериялардың биохимиялық қасиеттері мен антигендік құрылысы.
  3. Кампилобактериялардың резистенттілігі мен эпидемиологиясы.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 10 беті

4. Кампилобактериялардың патогендігі және кампилобактериоз патогенезі, клиникасы мен иммунитеті.
  5. Кампилобактериоздардың зертханалық диагностикасы.
  6. Кампилобактериоздардың емі мен алдын-алу.
  7. Ішек иерсинияларының биологиялық қасиеттері.
  8. Иерсиниоздың патогендік факторлары, патогенезі және иммунитеттерінің ерекшелігі.
  9. Иерсиниоздың зертханалық диагностикасы.
  10. Иерсиниозды емдеу және алдын-алу.
  11. *Vibrio* туысының классификациясы, морфологиясы және дақылдық қасиеттері.
  12. Вибриондардың биохимиялық қасиеттері.
  13. Вибриондардың антигендік құрылымы.
  14. *V.cholerae* патогендік факторлары.
  15. Тырысқақ вибрионының резистенттілігі және эпидемиологиясы.
  16. Тырысқақтың патогенезі, клиникасы және инфекциядан кейінгі иммунитет.
  17. Тырысқақ ауруында зертханаға зерттелетін материалды алу, консервациялау және тасымалдау ерекшеліктері.
  18. Тырысқақ ауруынан алынған материалға бактериоскопиялық және бактериологиялық зерттеу жүргізу.
  19. Тырысқақты экспресс-диагностикалау үшін қолданылатын әдістер және вибрион тасымалдаушыны анықтау.
  20. Тырысқақтың алдын алу, диагностикасы және емдеу үшін пайдаланылатын препараттар.
- 4. Орындау түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.

5.Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Тапсыру мерзімі: 6-күн

7. Әдебиеттер: Қосымша №2

8.Бақылау сұрақтары:

Есептер

1. Тырысқақ вибрионына күдікті дақыл бөлініп алынды. Колониялар мөлдір, пептонды суда қабық түзілген. Дақыл О-тырысқақтық сарысумен агглютинацияланады. Тырысқақ вибрионы екенін зертханалық нақтылау үшін дақылдың қосымша қандай қасиеттерін анықтау керек?

Тесттер:

- 1.Тырысқақ вибрионын идентификациялау үшін ...-дан басқа сарысулар қолданылады

А)Н-сарысу

В)О-сарысу

С)OR-сарысу

Д) Инаба ерекше сарысуы

Е) Огава ерекше сарысуы

2. Тырысқақ вибрионы сұйық ортада ... түзеді

А) жұқа пленка

В) бұлыңғыр

С) түбінде қатты тұнба

Д) жіптері төмен түсіп тұрған пленка

Е) үлпектер түріндегі тұнба

3. Төрт биовары бар Грамтеріс таяқша

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 11 беті

- А) ішек таяқшасы
В) тырысқақ вибрионы
С) шигелла
Д) иерсиния
Е) кампилобактер
4. Тырысқақ кезінде диареяның дамуы факторын көрсетіңіз
А) экзотоксиннің әсері
В) ішек эпителийінің инвазиясы
С) қан айналымы
Д) ішек қабырғасында ақаудың түзілуі
Е) эндотоксиннің әсері
5. Кампилобактерлерді өсіру үшін оңтайлы шарттар
А) микроаэрофильді шарт, температура 42°C
В) аэробты шарттар, температура 37°C
С) анаэробты шарттар, температура 37°C
Д) аэробты шарттар, температура 20°C
Е) анаэробты шарттар, температура 20°C
6. Тырысқақ ауруын тудыратын қоздырғыштар
А) *V. fluvialis*
В) *V. proteus*
С) *V. eltor*
Д) *V. alginolyticus*
Е) *V. albensis*
7. О1-антигені бойынша үш сероварға: Огава, Инаба, Гикошима сероварларына ие Грам теріс таяқша ... қоздырғышы
А) іш сүзегінің және паратифтің
В) дизентерияның
С) иерсиниоздың
Д) тырысқақтың
Е) эшерихиоздың
8. Ішектің су мен хлоридтердің гиперсекрециясын, диареяны, ағзаны сусыздануын тудыратын токсинді синтездейтін Грамтеріс таяқша
А) шигелла
В) ішек таяқшасы
С) сальмонелла
Д) иерсиния
Е) вибрион
9. Тауық эритроциттерінің агглютинациясына, полимиксинге, фагтарға сезімталдығы бойынша дифференциялайтын қоздырғыш биоварлары ... қоздырғыштары болып табылады
А) тырысқақтың
В) эшерихиоздың
С) іш сүзегінің және паратифтің
Д) иерсиниоздың
Е) дизентерияның
10. О1-антигеннен және анатоксиннен тұратын араласқан вакцинамен ескертілетін ауру
А) тырысқақ

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 12 беті

- В) дизентерия
- С) эшерихиоз
- Д) иерсиниоз
- Е) іш сүзегі және паратиф

№7

1. Тақырып: АРАЛЫҚ БАҚЫЛАУ №1

2. Мақсаты: Білім алушылардың өтілген материал негізінде білім деңгейлерін бағалау.

3. Тапсырма:

1. «Иммунитет» ұғымы, иммунитеттің түрлері, иммунитеттің негізгі функциялары.
2. Адамның иммундық жүйесі диффузды орган ретінде. Иммундық жүйенің жасушалары
3. «Антидене» ұғымына, олардың қызметіне анықтама беріңіз.
4. Иммуноглобулиндердің кластары, олардың негізгі сипаттамалары, айырмашылықтары мен ерекшеліктері.
5. Агглютинация реакциясы. Жанама немесе пассивті агглютинация реакциясы.
6. Преципитация реакциясы. Иммунодиффузия.
7. Иммуноэлектрофорез. Иммуноблоттинг.
8. Кумбс реакциясы (антиглобулин сынағы).
9. Бейтараптандыру және флоккуляция реакциялары.
10. Гемагглютинацияның тежелу реакциясы (ГАТР). Комплементті байланыстыру реакциясы (КБР).
11. Иммундық лизис, гемолиз және иммобилизация реакциясы.
12. Танбаланған антигендердің немесе антиденелердің қатысуымен жүретін реакциялар.
13. Нуклеин қышқылын будандастыру әдісі.
14. Полимеразды тізбекті реакция.
15. ДНҚ секвенирлеу әдісі.
16. Стафилококтардың морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
17. Стафилококты инфекцияның микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
18. Стрептококтардың морфологиясы, дақылдық қасиеттері. патогенезі.
19. Стрептококты инфекцияның микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
20. Мerez қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
21. Гонорея қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
22. Урогенитальды хламидиоз қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
23. Жыныстық жолмен берілетін аурулардың (мерез, гонорея, урогенитальды хламидиоз) микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
24. Газды гангренының морфологиясы, дақылдық қасиеттері және патогенезі.
25. Сіреспенің морфологиясы, культуральдық қасиеттері және патогенезі.
26. Ботулизмнің морфологиясы, дақылдық қасиеттері және патогенезі.
27. Клостридиялардың микробиологиялық диагностикасы (Китта - Тароци ортасына себу). спецификалық профилактикасы.
28. Сальмонеллалардың морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.

ONTÜSTİK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 13 беті

29. Эшерихиялардың морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
  30. Шигеллалардың морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
  31. Эшерихиялардың, шигеллалардың, сальмонеллардың микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
  32. Тырысқақ вибрионының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
  33. Кампилобактерия мен тырысқақ вибрионның микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
  34. Менингококты инфекцияны диагностикалаудың жалпы сипаттамасы мен микробиологиялық әдістері.
  35. Туберкулез микобактериясының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
  36. Туберкулездің микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
  37. Көкжөтел қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
  38. Көкжөтел қоздырғыштарының микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
  39. Дифтерия қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері, патогенезі.
  40. Дифтерия қоздырғыштарының микробиологиялық диагностикасы, алдын алуы және емдеуі.
  41. Көк ірің таяқшасының биологиялық қасиеттері, зертханалық диагностикасы.
  42. Гемофильді таяқшаның биологиялық қасиеттері, зертханалық диагностикасы.
- 4. Орындау түрі:** аралық бақылауды бағалау (билет сұрақтары бойынша ауызша жауап)
- 5. Орындау критерийлері:** Қосымша №1
- 6. Тапсыру мерзімі:** 7-күн
- 7. Әдебиеттер:** Қосымша №2

№8

- 1. Тақырыбы:** Батыс Ніл безгегі, Зоонозды тері лейшманиозы.
- 2. Мақсаты:** Батыс Ніл безгегі, зоонозды тері лейшманиозының заманауи клиникалық-эпидемиялық аспектілерін меңгеру.
- 3. Тапсырмалар:**
  1. Батыс Ніл қызбасының этиологиясы.
  2. Батыс Ніл клиникасы.
  3. Батыс Ніл қызбасының диагностикасы.
  4. Батыс Ніл қызбасын емдеу.
  5. Батыс Ніл безгегінің алдын алу шаралары.
  6. Зоонозды тері лейшманиозының қоздырғышының сипаттамасы.
  7. Лейшманиоздың белгілері.
  8. Лейшманиоздың диагностикасы.
  9. Лейшманиозды емдеу.
  10. Лейшманиозды болжау және алдын алу.
- 4. Орындалу түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.
- 5. Орындау критерийлері:** Қосымша №1
- 6. Өткізу мерзімі:** 8-күн
- 7. Әдебиеттер:** Қосымша №2
- 8. Бақылау сұрақтары:**
Жағдайлық есеп:

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 14 беті

Наукас Р., 42 жаста, Мәскеуде бір жылдан бері тұрады, бұған дейін Тәжікстанда тұрған. Сепсис күдігімен жедел жәрдеммен ауруханаға түсті. Әлсіздікке, тершендікке, қалтырауға шағымдары. 4 ай бұрын ауырған, қалтырау, шаршағыштық, субфебрильді температура біртіндеп пайда болған, 39°C-қа дейін жеткен, тәбеті нашарлаған, наукас көп салмақ жоғалтқан. Бірнеше рет дәрігерге қаралды – қан ауруына күдік туды, бірақ диагноз расталмады. Қарап тексергенде жағдайы орташа ауырлықта. Бозғылт. Терінің жер-сұр түсі назар аударады. Кахексия. Өкпесінде – патология жоқ. Жүрек тондары тұйық, ырғағы дұрыс. Пульс 84 соққы/мин. АҚ 100/60 мм.сын.бағ. Тіл жабындысы байқалады. Бадамша бездерде, таңдай доғалары аймағында лас сұр жабынмен жабылған эрозиялар мен жаралар бар. Іші тартылған, ауырады. Бауыр 20 см ұлғайған, тығыз, көкбауыр гипохондриядан 5,0 см шығып тұрады, тығыз. Дизуриялық құбылыстар жоқ. Орталық жүйке жүйесі жағынан патология жоқ.

Қан анализі: Нв-96г/л, эр. – 3,2*10¹²/л, тромб. – 156 мың, лейкоц. – 3,4*10⁹/л, э.-0, т/я – 1%, с/я – 28%, лимф. -59%, моноц.-12%, ЭТЖ-54 мм/сағ.

1. Алдын ала диагнозды қойыңыз және негіздеңіз.
2. Дифференциалды диагностика жүргізіңіз.
3. Зерттеу жоспарын жасаңыз.

№9

1. Тақырыбы: Микоздар, патогенді қарапайымдар

2. Мақсаты: Микоздар мен қарапайымды инфекциялардың микробиологиялық диагностикасын меңгеру.

3. Тапсырма:

- 1) Кератомикоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 2) Трихомикоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 3) Гистоплазмоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 4) Лейшманиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 5) Балантидиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 6) Лямблиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.

4. Орындалу түрі: презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.

5. Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Өткізу мерзімі: 9-күн

7. Әдебиеттер: Қосымша №2

8. Бақылау сұрақтары:

- 1) Кандидоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 2) Споротрихоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 3) Балантидиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
- 4) Лямблиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.

№10

1. Тақырыбы: Герпесвирустар (альфа, бета, гамма-герпесвирустар).

2. Мақсаты: Герпесвирустық инфекциялардың зертханалық диагностикасын игеру.

3. Тапсырма:

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 15 беті

1. Герпесвирустардың жалпы сипаттамасы, олардың жіктелуі және таксономиясы.
2. Герпесвирустар тудыратын аурулардың патогенезі, клиникасы және иммунитеті.
3. Герпесвирустардың морфологиялық және антигендік ерекшеліктері.
4. Герпесвирустарды зертханалық диагностикалау, емдеу және алдын-алу.
5. Герпесвирустарды емдеу және алдын-алу.
4. **Орындалу түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.
5. **Орындау критерийлері:** Қосымша №1
6. **Тапсыру мерзімі:** 10-күн
7. **Әдебиет:** №2 қосымша
8. **Бақылау:**
  1. Құрамында вирустар бар ДНҚ:
    - 1) ретровирустар
    - 2) рабдовирустар
    - 3) герпесвирустар
    - 4) ортомиксовирустар
    - 5) парамиксовирустар
  2. Герпесвирустар ауру тудырады, қате жауап беріңіз:
    - 1) желшешек
    - 2) шингл
    - 3) Буркитт Лимфомасы
    - 4) инфекциялық моноклеоз
    - 5) балалардағы апластикалық дағдарыс

№11 сабақ

1. **Тақырыбы:** Нейровирустық инфекция қоздырғыштары.
2. **Мақсаты:** Нейровирустардың (кенелік энцефалит, құтыру, цитомегаловирусты инфекция) вирусологиялық және серологиялық диагностикасын зерттеу.
3. **Тапсырма:**
  1. Кенелік энцефалиттің жалпы сипаттамасы, клиникасы, лабораториялық диагностикасы.
  2. Цитомегаловирусты инфекцияның жалпы сипаттамасы, клиникасы, лабораториялық диагностикасы.
  3. Құтырудың таксономиясы, морфологиясы, вирустарын өсіру.
  4. Құтыру вирусының антигендік құрылысы.
  5. Құтыру вирусының эпидемиологиясы.
  6. Құтырудың патогенезі клиникалық көрінісі және иммунитеті.
  7. Құтырудың лабораториялық диагностикасы.
  8. Құтырудың спецификалық профилактикасы және емі.
4. **Орындалу түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.
5. **Орындау критерийлері:** Қосымша №1
6. **Тапсыру мерзімі:** 10-күн

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 16 беті

7. Әдебиет: №2 қосымша

8.Бақылау:

Есептер

- Жұқпалы ауру ауруханасына бес жасар бала тұла бойы бөртпе шағымымен түсті. Анамнезден: қызылша ауруы анықталған, балабақшаға барады. Эпидемиологиялық және клиникалық деректерді ескере отырып зертханалық диагностикалауда дәлелдеу. Сіздің емдеу және алдын алу шараларын жүргізу тактикаңыз.
- Инфекция бөлімінде папула тәрізді бөртпелермен сипатталатын ұқсас клиникалық белгілері байқалатын балалар тобы түсті, ал кейбіреулерінде бөртпе туындаған кезінде конъюнктивит, фарингит және ринит симптомдары байқалды. Иммунофлуоресценттік реакцияны әртүрлі таңбаланған сарысуымен зерттегенде қоздырылған жасушалардағы тамыр антигенінің болуы оң болды. Сіздің клиникалық және зертханалық диагнозыңыз. Бұл жағдайда алдын алу шараларын жүргізу тактикасын дәлелдеңіз.
- Жүктілік кезінде анықталмаған этиологияның жұқпалы ауруы бар әйелдің өлі баласын зерттеу барысында сериологиялық зерттеулер ана мен өлі ұрықтың қызамық вирусына IgD сынып антиденелерінің болуын анықтады. Лабораторияның және ана мен өлі ұрықтың ретроспективті диагнозын дәлелдеңіз.
- Өкпенің қатерлі ісігін болдырмау үшін күрделі операция жасаған науқаста температураның көтерілуінен кейін операциядан кейін сероздық тубулентті сұйықтық толтырылған везикулалар түрінде ағзаға бөртпе пайда болды. Герпес вирусына қарсы ерекше сараланған геледегі иммунды флоуритке материалдарды зерттегенде қызылша байқалды. Клиникалық диагнозды дәлелдеу. Зертханалық зерттеулердің деректерін ескере отырып емдеу және алдын алу шараларын жүргізу тактикасын дәлелдейміз.

Тесттер:

- Ауру жануарлардың сілекейі мен тістеуі арқылы тасымалданатын вирус:
  - АИВ
  - құтыру вирусы
  - ЕСНО
  - Коксаки
  - герпес вирусы
- Диплоидты геномы бар вирустар тұқымдасы:
  - ортомиксовирустар
  - гепадновирустар
  - рабловирустар
  - герпесвирустар
  - ретровирустар
- Ақ тышқандардың, сириялық алақоржындардың (хомяк), қояндардың, көртышқандардың, теңіз шошқаларының ми тінінде дақылдайтын вирустар:
  - ЕСНО
  - Коксаки
  - аденовирус
  - АИВ
  - құтыру
- Тұмау вирусының өзгергіштігінен 100-1000 есе асып түсетін, ерекше антигенді өзгергіштікке ие вирус ... қоздырғышы болып табылады.
  - құтыру

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 17 беті

- В) герпес
С) полиомиелит
Д) ЖИТС
Е) гепатит
5. Герпес вирусының геномы
А) екі жіпшелі сызықты ДНҚ
В) сақина тәріздес ДНҚ
С) біржіпшелі (+) РНҚ
Д) біржіпшелі (-)РНҚ
Е) екі жіпшелі РНҚ

№12

1. Тақырыбы: АИТВ (ЖИТС). Онкогенді вирустар.

2. Мақсаты: Онкогендік вирустардың, АИТВ вирусологиялық және серологиялық диагностикасын меңгеру.

3. Тапсырма:

- АИТВ ашылуының қысқаша тарихы.
  - АИТВ вирионының құрылысы.
  - АИТВ дақылдау, төзімділігі және патогендік факторлары.
  - ЖИТС эпидемиологиясы, патогенезі және клиникасы.
  - ЖИТС зертханалық диагностикалау, емдеу және алдын алу.
  - Онковирустардың жалпы сипаттамасы, эпидемиологиясы, зертханалық диагностикасы.
- 4. Орындалу түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.

5.Орындау критерийлері: Қосымша №1

6. Тапсыру мерзімі: 12-күн

7. Әдебиеттер: Қосымша №2

8.Бақылау:

- АИТВ инфекциясын емдеуде ең тиімді препарат:
  - ацикловир
  - интерферон
  - иммуноглобулин
  - азидотимидин
  - ремантадин
- АИТВ құрамындағы гендер саны:
  - 5
  - 9
  - 11
  - 13
  - 15
- Тұмау вирусының өзгергіштігінен 100-1000 есе асатын ерекше антигендік өзгергіштігі бар вирус ... қоздырғышы болып табылады .
  - ЖИТС
  - құтыру
  - герпес

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 18 беті

- D. полиомиелит
E. гепатит
4. Антигендік құрылымның тез өзгеруіне байланысты ... арнайы алдын алу қиын.
A. ЖИТС
B. гепатит
C. герпес
D. полиомиелит
E. құтыру
5. Т-көмекшілерге лимфотроптылығы бар, осы ... жасушаларының рецепторларына антигендік ұқсастығы бар .
A. АИТВ
B. аденовирустар
C. герпес вирустары
D. құтыру вирустары
E. гепатит вирустары
6. Антропонозды инфекцияны тудыратын, жыныстық, парентеральды, жатырішілік жолдармен берілетін Вирус:
A. АИТВ
B. полиовирус
C. герпес вирусы
D. аденовирус
E. Құтыру вирусы
7. ЖИТС әкелуі мүмкін ... .
A. АИТВ
B. аденовирус
C. герпес вирусы
D. полиовирус
E. Құтыру вирусы

№13

- Тақырыбы:** Микробиологиядағы заманауи диагностикалық әдістер.
- Мақсаты:** Микробиологиядағы заманауи диагностикалық әдістерімен танысу.
- Тапсырма:**
  - Диагностикадағы микробиологияның маңызы.
  - Микробиологиялық диагностика: негізгі аспектілері мен әдістері.
  - Микробиологиялық диагностиканың мүмкіндіктері.
  - Автоматтандырылған микробиология.
  - Микробиологиялық диагностиканың даму жетістіктері.
- Орындалу түрі:** презентацияны талқылау, тақырып бойынша жағдайлық есептер құрастыру, эссе жазу, Scopus, Web of Science ғылыми журналдарынан ғылыми мақалаларды талдау (RBL) және т.б.
- Орындау критерийлері:** Қосымша №1
- Тапсыру мерзімі:** 13-күн
- Әдебиеттер:** Қосымша №2
- Бақылау:**

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 19 беті

1. Ауруларды диагностикалауда микробиологияның маңызы қандай?
2. Микроскопиялық зерттеудің заманауи әдістері.
3. Бактериологиялық әдістің жаңартылған кезеңдері.
4. Вирусологиялық диагностикалық әдістің ерекшеліктері.
5. Қазіргі кезеңдегі диагностиканың биологиялық әдістерінің ерекшеліктері.
6. Қазіргі кезеңде жұқпалы ауруларды диагностикалаудың биологиялық әдісінің өзекті мәселелері.
7. Микробтық ауруларды диагностикалаудың иммунологиялық әдістері.
8. Микробиологиялық диагностиканың заманауи серологиялық әдістері.
9. Иммуногенетикалық әдістер.
10. Микробиологиялық диагностиканың молекулалық-биологиялық әдістері.
11. Микробтық аурулардың жедел диагностикасының ерекшеліктері.

№14

1. Тақырып: Аралық бақылау №2

2. Мақсаты: Білім алушылардың өткен материалдар бойынша қорытынды білім деңгейін бағалау.

3. Тапсырмалар:

1. Оба қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
2. Обаның патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
3. Сібір жарасы қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
4. Сібір жарасының патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
5. Бруцеллез қоздырғышының морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
6. Бруцеллездің патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
7. Батыс Ніл қызбасының этиологиясы, патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
8. Зоонозды тері лейшманиозының қоздырғышының сипаттамасы, патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
9. Кератомикоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
10. Трихомикоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
11. Гистоплазмоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
12. Лейшманиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
13. Балантидиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
14. Лямблиоздың биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
15. Қайтымды сүзектің биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
16. Эпидемиялық бөртпе сүзегінің биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
17. Ку-қызбаның биологиялық ерекшеліктері және зертханалық диагностикасы.
18. КҚГҚ жалпы сипаттамасы, зертханалық диагностикасы.
19. Коронавирустық инфекцияның жалпы сипаттамасы, зертханалық диагностикасы, алдын алуы.
20. Аденовирустардың құрылымы және антигендік қасиеттері, зертханалық диагностикасы.
21. Аденовирустық инфекцияның патогенезі, клиникасы, алдын алуы және емдеуі.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 20 беті

22. Тұмау вирусының морфологиясы және химиялық құрамы, сыртқы ортаға тұрақтылығы және эпидемиологиясы.
  23. Тұмаудың патогенезі, клиникасы және зертханалық диагностикасы.
  24. Гепатит А-ның морфологиялық және антигендік ерекшеліктері, зертханалық диагностикасы.
  25. Гепатит В-ның патогенезі, клиникасы, эпидемиологиясы және иммунитеті.
  26. Гепатит В-ның зертханалық диагностикасы.
  27. Гепатит Д-ның морфологиялық және биологиялық ерекшеліктері, зертханалық диагностикасы.
  28. Гепатит С-ның жалпы сипаттамасы, эпидемиологиясы клиникасы және зертханалық диагностикасы.
  29. Энтеровирустардың жалпы сипаттамасы, олардың жіктелуі және таксономиясы.
  30. Полиовирустың морфологиялық және антигендік ерекшеліктері, зертханалық диагностикасы.
  31. Полиомиелит эпидемиологиясының, патогенезінің және клиникалық көрінісінің ерекшеліктері.
  32. Полиомиелиттің алдын алу үшін қолданылатын вакциналардың артықшылықтары мен кемшіліктері. Полиомиелитті емдеу.
  33. Ротавирустық инфекцияның жалпы сипаттамасы, эпидемиологиясы, клиникалық көрінісі және зертханалық диагностикасы,
  34. Адамның иммундытапшылық вирусының жалпы сипаттамасы.
  35. АИТВ инфекциясының, патогенезі, клиникасы, зертханалық диагностикасы.
  36. Онкогенді вирустардың жалпы сипаттамасы.
  37. Қызылша вирусының морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
  38. Қызылша вирусының патогенезі, микробиологиялық диагностикасы және алдын алуы.
  39. Қызылша вирусының морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
  40. Қызылша вирусының патогенезі, микробиологиялық диагностикасы және алдын алуы.
  41. Желшешек вирусының патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
  42. Эпидемиялық паротиттің морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
  43. Эпидемиялық паротиттің патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
  44. Герпесвирустардың жалпы сипаттамасы, олардың жіктелуі және таксономиясы.
  45. Герпесвирустар тудыратын аурулардың патогенезі, микробиологиялық диагностикасы және алдын алуы.
  46. Кенелік энцефалиттің морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
  47. Кенелік энцефалиттің патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
  48. Цитомегаловирусты инфекцияның жалпы сипаттамасы, клиникасы, лабораториялық диагностикасы.
  49. Құтырудың морфологиясы, дақылдық қасиеттері.
  50. Құтырудың патогенезі, микробиологиялық диагностикасы, профилактикасы.
- 4. Орындау түрі:** аралық бақылауды бағалау (билет сұрақтары бойынша ауызша жауап)
- 5. Орындау критерийлері:** Қосымша №1
- 6. Тапсыру мерзімі:** 14-күн
- 7. Әдебиеттер:** Қосымша №2

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 21 беті

Қосымша №1

БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ ОҚЫТУШЫ БАСШЫЛЫҒЫМЕН ӨТКІЗІЛЕТІН ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫ (ОБӨЖ) САБАҒЫНЫҢ БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙІ

Тақырыпты таныстыру (презентация)

Бақылау формасы	Баға	Бағалау критерийлері
Презентация темы	Өте жақсы A + (4,0; 95-100%) A-(3,76; 90-94%)	Презентация өз бетінше, уақытында, көлемі 25 слайдтан кем емес орындалды. Кем дегенде 7 әдеби дереккөз пайдаланылды. Слайдтар мазмұнды және қысқа. Қорғау кезінде автор тақырыпты терең меңгергендігін көрсетеді. Талқылау кезінде сұрақтарға жауап бергенде қателеспейді.
	Жақсы B+ (3,33;85-89%) B- (2,67; 75-79%) C+ (2,33;70-74%)	Презентация өз бетінше, уақытында, көлемі 23 слайдтан кем емес орындалды. Кем дегенде 6 әдеби дереккөз пайдаланылды. Слайдтар мазмұнды және қысқа. Қорғау кезінде автор тақырыпты жақсы білетінін көрсетеді. Сұрақтарға жауап беру кезінде принципсіз қателіктер жібереді, оны өзі түзетеді.
	Қанағаттанарлық C (2,0;65-69%) C- (1,67;60-64%) D+ (1,33;55-59%) D(1,0; 50-54%))	Презентация өз бетінше, уақытында, көлемі 20 слайдтан кем емес орындалды. Кем дегенде 5 әдеби дереккөз пайдаланылды. Слайдтардың мағынасы жоқ. Қорғау кезінде автор сұрақтарға жауап беру кезінде түбегейлі қателіктер жібереді.
	Қанағаттанарлықсыз FX (0,5; 25-49%) F (0; 0-24%)	Презентация уақытында ұсынылмаған, көлемі 5-10 слайдтан аз. 5-тен аз әдеби дереккөз пайдаланылды. Слайдтардың мағынасы жоқ. Қорғау кезінде автор сұрақтарға жауап беру кезінде өрескел қателіктер жібереді. Өз материалын түсінбейді.

Жазбаша шығармашылық жұмысты дайындау (эссе)

Бақылау формасы	Баға	Бағалау критерийлері
Жазбаша шығармашылық жұмысты дайындау (эссе)	Өте жақсы A (4,0;95-100%) A-(3,67;90-94%)	Жұмыстың мазмұны тақырыпқа толық сәйкес келеді; композиция бойынша құралған, ой терең, логикалық және дәйекті баяндалған. Эссе мәселесі нақты тұжырымдалған. Нақты қателер жоқ. Қорытынды негізгі бөлімнің мазмұнынан қисынды туындайтын тұжырымдарды қамтиды.
	Жақсы B+ (3,33;85-89%) B- (2,67; 75-79%) C+ (2,33;70-74%)	Тақырыптан шамалы ауытқулары бар, бірақ тақырып толық және сенімді ашылған. Эссе тақырыбына сәйкес, тезис нақты тұжырымдалған. Негізгі бөлігінде қисынды, байланыстырылған, бірақ ұсынылған тезис жеткілікті дәрежеде дәлелденбеген. Бірлі-жарым нақты дәлсіздіктер бар.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 22 беті

	Қанағаттанарлық С (2,0;65-69%) С- (1,67;60-64%) Д+ (1,33;55-59%) Д(1,0; 50-54%)	Дұрыс, бірақ бір жақты немесе толық емес жауап берілген. Тақырыптан ауытқуларға немесе нақты материалды баяндаудағы жекелеген қателерге жол берілген. Материал жеткілікті қисынды баяндалған, бірақ ойды білдіру кезектілігінің жекелеген қателіктері бар. Қорытындылар негізгі бөлімнің мазмұнына толық сәйкес келмейді
	Қанағаттанарлықсыз FX (0,5; 25-49%) F (0; 0-24%)	Тақырып толығымен ашылмаған, бұл беттік білім туралы куәландырады. Материалдың кездейсоқ орналасуымен, бөліктер арасында байланыстың болмауымен сипатталады. Дөрекі сөйлеу қателері бар.

Жағдайлық есептерді құрастыру

Бақылау формасы	Баға	Бағалау критерийлері
Жағдайлық есептерді құрастыру	Өте жақсы 95-100 балл 90-94 балл	Білім алушы өзіндік ойлау қабілетін көрсетті, материалды терең білгенін көрсетті, ситуациялық есепті құрастыруда пәнаралық байланыс қолданылды. Ғылыми терминологияны пайдаланды. Аурудың негізгі белгілері анықталды, микробиологиялық зертханалық деректер дұрыс көрсетілген.
	Жақсы 85-89 балл 80-84 балл 75-79 балл 70-74 балл	Білім алушы есепті құрастыру кезінде Білім алушының өзі түзеткен принципіалды емес дәлсіздіктер жіберді. Ғылыми терминологияны пайдаланды. Аурудың негізгі белгілері анықталды, микробиологиялық зертханалық деректер дұрыс көрсетілген.
	Қанағаттанарлық 65-69 балл 60-64 балл 50-54 балл	Білім алушы ситуациялық есеп құрастыру кезінде дәлсіздіктер мен принципіалды емес қателіктер жіберді, ғылыми терминологияны қолданды. Материалды жүйелеуде үлкен қиындықтарға тап болды. Аурудың негізгі симптомдары, микробиологиялық зертханалық деректер шамалы дәлсіздіктермен көрсетілген.
	Қанағаттанарлықсыз 0-49 балл	Білім алушы ситуациялық құрастырып, принципіалды қателіктер мен дәлсіздіктер жіберді. Есеп құрастыру кезінде аурудың негізгі симптомдарын анықтай алмады, сондай-ақ микробиологиялық зертханалық мәліметтерді дұрыс көрсетпеді.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 23 беті

Ғылыми мақалаларды талдау

Бақылау формасы	Баға	Бағалау критерийлері
Ғылыми мақалаларды талдау	Өте жақсы 95-100 балл 90-94 балл	Жұмыс ұқыпты орындалған және белгіленген уақытта тапсырылған, 5 беттен кем емес баспа мәтінінде өз бетінше жазылған. Мәселе бойынша ойлар дәлелдер келтіре отырып, қысқаша тезистер түрінде баяндалған. Жұмыс мәтінінде авторлар сілтемелері барлық жерде көрсетілген. Қорғау кезінде мәтінді оқымайды, әңгімелейді. Барлық қойылған сұрақтарға сенімді және қатесіз жауап береді. Жұмыс істеу үшін 5 жылдан артық емес және жоғары Импакт-факторлы мақалалар пайдаланды.
	Жақсы 85-89 балл 80-84 балл 75-79 балл 70-74 балл	Жұмыс ұқыпты орындалған және белгіленген уақытта тапсырылған, кемінде 4 беттен кем емес баспа мәтінінде өз бетінше жазылған. Мәселе бойынша ойлар қысқаша тезистер түрінде баяндалған, бірақ дәлел келтірмей. Жұмыс мәтінінде авторлар сілтемелері барлық жерде көрсетілген. Қорғау кезінде мәтінді оқымайды, әңгімелейді. Сұрақтарға жауап беру кезінде принципиалды емес қателіктер жібереді. Жұмыс істеу үшін 5 жылдан артық емес және жоғары Импакт-факторлы мақалалар пайдаланды.
	Қанағаттанарлық 65-69 балл 60-64 балл 50-54 балл	Жұмыс ұқыпты орындалған және белгіленген уақытта тапсырылған, 3 беттен кем емес баспа мәтінінде өз бетінше жазылған. Мәселе бойынша ойлар дәлелдер келтірмей, шашыраңқы баяндалады. Жұмыс мәтінінде авторларға сілтеме барлық жерде көрсетілмеген. Қорғау кезінде мәтінді оқиды. Сұрақтарға сенімсіз жауап береді, принципиалды қателіктер жібереді. Жұмыс істеу үшін 5 жыл бұрынғы және орташа Импакт-факторы бар мақалаларды пайдаланды.
	Қанағаттанарлықсыз 0-49 балл	Жұмыс 3 баспа парақтан аз жазылған. Ойлар шашыраңқы. Жұмыс мәтінінде авторларға сілтеме жоқ. Дәлелдер жоқ. Қорғау кезінде мәтінді оқиды. Сұрақтарға жауап беру кезінде дөрекі қателіктер жіберіп, материалға бағдарланбайды. Жұмыс үшін 5 жыл бұрын және төмен Импакт-факторлы мақалаларды пайдаланды.

АРАЛЫҚ БАҚЫЛАУ

Аралық бақылау билет сұрақтарына ауызша жауап беру түрінде жүргізіледі. Әр билет 3 теориялық сұрақтардан тұрады. Барлығы максималды түрде **90-100** балл беріледі.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 24 беті

Бақылау түрі	Бағасы	Бағалау критерийі
Аралық бақылауды бағалау (билет сұрақтарына ауызша жауап беру)	Өте жақсы A + (4,0; 95-100%) A- (3,76; 90-94%)	1) билет материалының мазмұны толық ашылған; 2) материал сауатты, белгілі бір логикалық дәйектілікпен жазылған, терминология дәл қолданылған; 3) теориялық ұстанымдарды нақты мысалдармен суреттеу, оларды жаңа жағдайда қолдану бірлігі көрсетілген; 4) жауап тәуелсіз, жетекші сұрақтарсыз; 5) түсініктемелерден немесе жетекші сұрақтардан кейін түзетілетін қайталама сұрақтарды қамту кезінде бір немесе екі дәлсіздік жіберілген.
	Жақсы B+ (3,33;85-89%) B- (2,67; 75-79%) C+ (2,33;70-74%)	Жауап негізінен «өте жақсы» бағаға қойылатын талаптарды қанағаттандырады, бірақ сонымен бірге кемшіліктердің бірі бар: 1) тұжырымда жауап мазмұнын бұрмаламайтын ұсақ олқылықтар бар; 2) жауаптың негізгі мазмұнын көрсету кезінде емтихан алушының ескертуінен кейін түзетілген бір-екі кемшілікке жол берілуі; 3) емтихан алушының ескертуінен кейін түзетілетін қайталама сұрақтарды қамту кезіндегі қате немесе екіден көп кемшіліктер орын алуы.
	Қанағаттанарлық C (2,0;65-69%) C- (1,67;60-64%) D+ (1,33;55-59%) D(1,0; 50-54%))	1) материалдың мазмұны толық емес немесе дәйексіз ашылған, бірақ материалды әрі қарай игеру үшін мәселе мен дағдылар туралы жалпы түсінік көрсетілген; 2) ұғымдарды анықтауда, терминологияны пайдалануда бірнеше жетекші сұрақтардан кейін түзетілген қиындықтар болуы немесе қателіктер жіберілуі; 3) теориялық материалды толық білмегендіктен, құзыреттіліктің, іскерліктің және дағдылардың жеткіліксіз қалыптасуының анықталуы, білім алушының теорияны жаңа жағдайда қолдана алмауы;
	Қанағаттанарлықсыз FX (0,5; 25-49%) F (0; 0-24%)	1) оқу материалының негізгі мазмұны ашылмаған; 2) оқу материалының үлкен немесе маңызды бөлігін білмеу немесе түсінбеушілік анықталуы; 3) ұғымдарды анықтауда, терминологияны пайдалану кезінде бірнеше жетекші сұрақтардан кейін түзетілмеген қателердің жіберілуі. 4) сұраққа жауаптың мүлдем болмауы. 5) жауаптан бас тартуы.

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»		
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11 28 беттің 25 беті
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		

Аралық бақылау кезіндегі білім алушының билет бойынша жауап беру сапасының критерийлері

Білім алушы жауабын бағалау критерийі	Әр сұраққа берілетін балл саны		
	1 сұрақ	2 сұрақ	3 сұрақ
Берілген сұраққа білім алушының мүлде жауап бермеді	0	0	0
Білім алушы қойылған сұрақтың мәні туралы үстіртін білімін де көрсете алмады, емтихан алушының жетекші сұрағының арқасында кез-келген терминге және жалпы түсінікке жауап бере алды.	7	7	10
Білім алушы билет сұрағына жауап бере отырып, міндетті әдебиеттер шеңберінде қойылған сұраққа дұрыс жауап бере алмады, негізгі, принцип сұрақта өрескел қателіктер жіберді.	15	15	20
Білім алушы жауап беру кезінде қосымша сұрақтарды қажет етеді, жеке, маңызды емес мәселелерді түсіндіруде қателіктер жібереді.	20	20	25
Білім алушы міндетті әдебиеттер шеңберінде қойылған сұраққа дұрыс жауап берді, кішігірім дәлсіздіктер болуы мүмкін.	25	25	30
Білім алушы берілген сұраққа ұқыпты, толық, қосымша әдебиеттерді қолдана отырып жауап берді.	30	30	40
Әр сұрақ бойынша жалпы тах:	30	30	40
Билет бойынша жалпы тах:	100		

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 26 беті

Қосымша №2

Ұсынылатын әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер

1. Жеке микробиология. 1 бөлім. Медициналық бактериология : оқу құралы / Ғ. Т. Алимжанова [ж/б.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 380 бет.
2. Жеке микробиология. 2 бөлім. Медициналық протозоология, микология және вирусология : оқу құралы / Ғ. Т. Алимжанова [ж/б.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 272 бет. с.
3. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология : оқулық. 2 томдық. 1 том / қазақтіліне ауд. Қ. Құдайбергенұлы ; ред. В. В. Зверев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 416бет с. -
4. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология: оқулық. 2 томдық. 2 том / қаз. тіл. ауд. Қ. Құдайбергенұлы. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 480 бет. с.
5. Murray P. R., Rosenthal K. S., Pfaller M. A. Medical Microbiology. - Mosby, 2015
6. W. Levinson McGraw-Hill. Review of Medical Microbiology and Immunology, 2014
7. Арықпаева Ү. Т. Медициналық микробиология. Т. 1 : оқу құралы /. - 3-ші бас. толық қайта өңделген. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2019. - 376 б.
8. Арықпаева Ү. Т. Медициналық микробиология. Т. 2 : оқу құралы. - 3-ші бас. толық қайта өңделген. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2019. - 442 б.

Қосымша әдебиеттер

1. Бахитова, Р. А. Микробиология, вирусология пәнінен дәрістер жинағы: оқу құралы. - ; Атырау облыстық біліктілігін арттыратын және қайта даярлайтын ин-т басп. ұсынған. - Алматы : Эверо, 2014.
2. Микробиология, вирусология: руководство к практическим занятиям : учебное пособие / под ред. В. В. Зверева. - ; Мин. образования и науки РФ. Рекомендовано ГБОУ ДПО "Российская мед. акад. последипломного образования" Мин. здравоохранения РФ. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 360 с.
3. Байдүйсенова Ә. Ә. Клиникалық микробиология : оқу құралы. - 2-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2023. - 124 бет с
4. Saparbekova A.A. Microbiology and virology : educ. manual. - Second Edition. - Almaty : ЭСПИ, 2023. - 188 с
5. Основы диспансеризации и иммунопрофилактики детей в работе врача общей практики : учебное пособие / М. А. Моренко [и др.]. - Алматы : New book, 2022. - 236 с.

Электронды ресурстар:

1. Микробиология және вирусология негіздері/ Изимова Р. https://mbook.kz/ru/index_brief/434/
2. Основы микробиологии и вирусологии/ Успабаева А.А. https://mbook.kz/ru/index_brief/253/
3. Алимжанова, Ғ. Т. Жеке микробиология. 1-2 бөлім [Электронный ресурс] : оқу құралы. - Электрон. текстовые дан. (60.9Мб). - Алматы : Эверо, 2016. - 380 бет. эл. опт. диск (CD-ROM).
4. Микробиология пәні бойынша лабораториялық жұмыстар. Нарымбетова Ұ.М., 2016 <https://aknurpress.kz/login>
5. Медициналық микробиология. 1-том. Арықпаева Ү.Т., Саржанова А.Н., Нуриев Э.Х., 2019 <https://aknurpress.kz/login>
6. Медициналық микробиология. 2-том. Арықпаева Ү.Т., Саржанова А.Н., Нуриев Э.Х. , 2019 <https://aknurpress.kz/login>

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 27 беті

7. Абдуова, С.Микробиология: Электрондық оқулық. - Жетісай : Университет "Сырдария", 2017. <http://rmebrk.kz/>
8. Бияшев, К.Б., Бияшев, Б.К.Ветеринарная микробиология и иммунология : Учебник. . - 2-е изд. - Алматы, 2014. - 417 с. - <http://rmebrk.kz/>
9. Абдиева Г.Ж. Медициналық микробиология[Мәтін] : оқу құралы / Г. Ж. Абдиева; әл-Фараби атын. ҚазҰУ. -Алматы : Қазақ ун-ті, 2016. - 169, [1] б. <http://elib.kaznu.kz/>
10. Арықпаева, Ү. Т.Медициналық микробиология : оқу құралы. -Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2019.1-том - 375 б. <http://elib.kaznu.kz/>
11. Арықпаева, Ү. Т.Медициналық микробиология: оқу құралы / Ү. Т. Арықпаева, А. Н. Саржанова, Э. Х. Нуриев. - 3-бас. -Қарағанды : Ақнұр баспасы, 2019 - 440 б. <http://elib.kaznu.kz/>
12. Кирбаева Д.К. Микробиология және вирусология негіздері[Мәтін]: оқу құралы / әл-Фараби атын. ҚазҰУ. -Алматы : Қазақ ун-ті, 2017. - 168 б. <http://elib.kaznu.kz/>
13. Микробиология [Мәтін] : оқулық / А Қ. Бұлашев, Ө. Б. Таубаев, Ж. Ә. Сұраншиев және т. б.; ҚР Білім және ғылым м-гі. - Астана : Фолиант, 2014. - 381, [3] б. <http://elib.kaznu.kz/>
14. Бахитова Р.А. Микробиология, вирусология пәнінен дәрістер жинағы. Оқу құралы Алматы: Эверо, - 2020 https://www.elib.kz/ru/search/read_book/87/
15. Санитарлық микробиология: оқу-әдістемелік нұсқауы Алматы – 2020 https://www.elib.kz/ru/search/read_book/30/
16. Микробиология, вирусология пәнінен дәрістер жинағы. Оқу құралы Дайындаған: Бахитова Р.А. Алматы: Эверо, - 2020. – 156 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/87/
17. Жалпы микробиология. Оқу әдістемелік құрал./ Рахимжанова Б.К., Кайраханова Ы.О. – Алматы, Эверо, 2020. -76 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/3140/
18. Клиникалық микробиология – 1-ші басылым, 124 бет. Алматы, 2020. Эверо баспасы. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/49/
19. Микробиология, вирусология пәнінен дәрістер жинағы. Оқу құралы Дайындаған: Бахитова Р.А. Алматы: Эверо, - 2020. – 156 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/87/
20. Микробиология, вирусология микробиологиялық зерттеу техникасы: жинақ – Алматы: «Эверо» баспасы, 2020.- 80 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/89/
21. Жеке микробиология: 1 бөлім: медициналық Бактериология оқу құралы / Ғ.Т. Алимжанова, Х.С. Қонысова, М.Қ. Жанысбекова, Ғ.Қ. Еркекулова. - Алматы: «Эверо» баспасы, 2020. - 380 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/3081/
22. Жеке микробиология: 2 бөлім: медициналық Бактериология оқу құралы / Ғ.Т. Алимжанова, Х.С. Қонысова, М.Қ. Жанысбекова, Ғ.Қ. Еркекулова. - Алматы: «Эверо» баспасы, 2016.-272 б. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/3082/
23. Микроорганизмдер экологиясы.Дезинфекция. Стерилизация. Оқу-әдістемелік құралы/ Б.А.Рамазанова, А.Л. Котова, Қ.Қ.Құдайбергеноұлы, Г.Р. Әмзеева.-Алматы, 2020,96 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/821/
24. Стамқұлова А.Ә., Құдайбергеноұлы Қ. Қ., Рамазанова Б.А. Жалпы және жеке вирусология: оқу-әдістемелік құрал / А.Ә. Стамқұлова, Қ.Қ. Құдайбергеноұлы, Б.А. Рамазанова.– Алматы: Эверо, 2020 ж.- 376 бет https://www.elib.kz/ru/search/read_book/907/
25. Микроорганизмдер морфологиясы /Б.А. Рамазанова, А.Л. Котова, Қ.Қ. Құдайбергеноұлы және т.б.: Оқу-әдістемелік құрал - Алматы, 2020. 128 бет. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/898/
26. Санитарно – микробиологическая характеристика воды. Количественный и качественный состав.: учеб.пособие. М.У. Дусмагамбетов, А.М. Дусмагамбетова – Алматы, издательство «Эверо» -2020 - 140 с https://www.elib.kz/ru/search/read_book/170/

ONTÜSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Микробиология, вирусология және иммунология» кафедрасы		044-50/11
Білім алушының өзіндік жұмысына арналған әдістемелік нұсқаулық		28 беттің 28 беті

27. Общая и частная вирусология. Жалпы және жеке вирусология. Пособие для студентов медицинских и биологических специальностей. Алматы: Эверо, 2020. – 84 ст.
https://www.elib.kz/ru/search/read_book/2759/

28. B. T. Seytkhanova, Sh. Zh. Kurmanbekova, Sh.T. Polatbekova, Sh.Zh. Gabdrakhmanova, A.N. Tolegen. CAUSATIVE AGENTS OF ACUTE RESPIRATORY VIRAL INFECTIOUS DISEASES (influenza virus, adenovirus, coronavirus) (I part) <http://lib.ukma.kz/wp-content/uploads/2022/10/Illustrated-teach.-material-eng-2.pdf>

29. B.T. Seytkhanova, Sh. Zh. Kurmanbekova, Sh.T. Polatbekova, Sh.Zh. Gabdrakhmanova, A.N. Tolegen. Pathogens of children's viral infections (measles, rubella, chickenpox and mumps virus) (Part II) <http://lib.ukma.kz/wp-content/uploads/2022/10/illustrated-textbook.pdf>

30. B.T. Seytkhanova, A.A. Abdramanova, A.N. Tolegen, P. Vinoth kumar Lecture complex on the subject "Microbiology and immunology " (General Microbiology) <http://lib.ukma.kz/wp-content/uploads/2022/10/Lecture-complex-General-Microbiology-2022.pdf>

31. B.T. Seytkhanova, A.A. Abdramanova, A.N. Tolegen, P. Vinoth kumar LECTURE COMPLEX ON THE SUBJECT "MICROBIOLOGY AND IMMUNOLOGY"(Private Microbiology) <http://lib.ukma.kz/wp-content/uploads/2022/10/Lecture-complex-Private-Microbiology-2022.pdf>